

Bijlage 1: Belangrijkste punten van informatie uit de eerste tussenrapportage van de SCP-Evaluatie van de Wmo Wmo: het gemeentelijk beleid in 2007

Algemeen

- Deelrapportage is gebaseerd op een enquête onder Wmo-coördinatoren in alle gemeenten over de totstandkoming en inhoud van de eerste vierjarige Wmo-beleidsplannen.
- Over het algemeen komt er een positief beeld uit deze eerste deelrapportage. Gemeenten leggen goed verbanden tussen de beleidsterreinen van de Wmo en betrekken burgers en maatschappelijke organisaties bij hun beleid.

Inhoud van het beleid

- Een op de zes gemeenten heeft gekozen voor een vergaande herziening van het bestaande (welzijns)beleid en één derde voor een wat minder vergaande herziening. Aanvankelijk waren er meer gemeenten die dit van plan waren, maar de uitvoering van de nieuwe taken (hulp bij het huishouden, etc.) hebben meer aandacht gevraagd dan voorzien.
- Veel gemeenten kiezen voor een samenhang plan, maar een kwart van de gemeenten kiest voor meerdere (deel)plannen over de Wmo. Gemeenten die hebben gekozen voor één samenhangend plan hebben ook vaker hun bestaande beleid herzien.
- Circa 80% van de gemeenten heeft een brede visie op maatschappelijke ondersteuning en legt verbanden tussen de verschillende prestatievelden.
- Eveneens 80% van de gemeenten heeft doelen geformuleerd voor het Wmo-beleid, maar deze zijn vaak kwalitatief en niet kwantitatief van aard. Hoe breder de Wmo-visie hoe meer doelen er zijn geformuleerd.
- Gemeenten met een brede visie leggen ook relaties met andere beleidsterreinen. Dit betreft meestal het gezondheidsbeleid en het woonbeleid. Ook het armoedebeleid, activeringsbeleid en het sportbeleid worden relatief vaak genoemd.
- Ongeveer de helft van de gemeenten heeft specifiek beleid ontwikkeld voor kleine doelgroepen in de Wmo, zoals mensen met een verstandelijke beperking, psychische problemen en allochtone burgers.
- 9 van de 10 gemeenten werken samen met andere gemeenten bij de uitvoering van de Wmo. Dit betreft vooral de aanbesteding van de hulp bij het huishouden, de mantelzorgondersteuning en het beleid voor mensen met beperkingen.

Participatie bij beleid

- Circa 90% van de Wmo-coördinatoren geeft aan dat voorafgaand aan de beleidsontwikkeling de wensen en behoeften van burgers en cliënten zijn geïnventariseerd.
- In 95% van de gemeenten is er periodiek overleg met vertegenwoordigers van de doelgroepen van het beleid, veelal in de vorm van een Wmo-raad.

- In deze gemeenten wordt meestal overlegd met vertegenwoordigers van gehandicapten, ouderen en mantelzorgers en vrijwilligers. In veel gemeenten zijn ook patiënten, bewonersorganisaties en jeugd- en jongerenorganisaties betrokken bij de totstandkoming van het Wmo-beleid
- Ook maatschappelijke organisaties worden bij de voorbereiding van het beleid betrokken. Dit betreft veelal de direct betrokken organisaties zoals welzijns- en zorgorganisaties, MEE, eerste lijnsgezondheidszorg, vrijwilligersorganisaties, woningcorporaties. In minder dan de helft van de gemeenten betreft dit de politie, vervoersaanbieders en schuldhulpverlening.
- Bij de horizontale verantwoording zijn minder partijen betrokken. Dit heeft wellicht te maken dat de 2008 het eerste jaar is voor de verantwoording.

Leefbaarheid , sociale samenhang (prestatieveld 1)

- Het lijkt er op dat door de Wmo het beleid gericht op sociale samenhang, leefbaarheid en opvoedingsondersteuning is geïntensiveerd.

Preventief jeugdbeleid (prestatieveld 2)

- Ook de vijf basisfuncties in het preventief jeugdbeleid (opvoedingsondersteuning, etc.) lijken in veel gemeenten goed uitgewerkt te zijn. Dit is echter mede het gevolg van andere beleidstrajecten (JONG, etc.) en vaak in een aparte beleidsnota neergelegd.

Informatie en adviesfunctie (prestatieveld 3)

- De informatie en adviesfunctie is in bijna alle gemeenten vormgegeven door de inrichting van een Wmo-loket. Dit loket is altijd telefonisch en via internet bereikbaar. De meeste loketten zijn breed van opzet, maar in enkele gemeenten beperkt tot individuele voorzieningen
- Door de Wmo is veelal ook de cliëntenondersteuning in gemeenten versterkt.

Mantelzorgondersteuning (prestatieveld 4)

- De mantelzorgondersteuning is een nieuwe taak voor gemeenten. Een op de vijf gemeenten biedt een ruim palet aan ondersteuningsvormen, met veel aandacht voor respijtzorg. 30% van de gemeenten geeft aan (nog) geen respijtzorg aan te bieden.

Algemene voorzieningen voor mensen met beperkingen (prestatieveld 5)

- Ook voor de inwerkingtreding van de Wmo kenden veel gemeenten al algemene voorzieningen voor mensen met beperkingen zoals maaltijdservice, boodschappendienst, etc. Onduidelijk is in hoeverre hier door de Wmo verandering in is gekomen.

Individuele voorzieningen (prestatieveld 6)

- De meeste gemeenten doen de indicatie voor de individuele voorzieningen zelf. Bij de hulp bij het huishouden heeft bijna een kwart van de gemeenten de oude indicaties overgenomen. De rest van de gemeenten heeft een deel of alle cliënten opnieuw geïndiceerd.
- Als gevolg van de Wmo biedt de helft van de gemeenten het PGB actiever aan dan voorheen. 60% van de coördinatoren geeft aan dat de keuzevrijheid als gevolg van de Wmo is toegenomen. Eveneens 60% vindt dat het PGB niet tot een toename van administratieve lasten heeft geleid.
- Bijna alle gemeenten vragen een eigen bijdrage voor de hulp bij het huishouden. Voor de overige individuele voorzieningen (ex-WVG-voorzieningen) is dit in minder dan de helft van de gemeenten het geval.
- Bij de keuze voor de aanbesteding van de hulp bij het huishouden zijn in volgorde van belangrijkheid de volgende criteria gehanteerd: kwaliteit van de zorg, prijs, keuzevrijheid en het signaleren van veranderingen in de vraag.
- In bijna één op de tien gemeenten was de prijs belangrijker dan de kwaliteit, maar hier formuleren alle gemeenten minimumeisen voor de kwaliteit
- Ook is in 60-70% van de gemeenten rekening gehouden met de personele gevolgen voor de aanbieders.
- Een derde van de gemeenten kent een maximumprijs, een vijfde een vaste prijs en vijf procent een minimumprijs.

Maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, OGGZ (prestatieveld 7,8,9,)

- De inwerkingtreding van de Wmo heeft (nog) geen grote invloed gehad op deze prestatievelden. De veranderingen en intensivering op deze terreinen zijn het gevolg van andere initiatieven, zoals de stedelijke compassen.